

Voloski kotar

Zabava u korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru“.

Trinastički, 30. 8. 1908.

Prekrasna je bila zamisao svih pjevačkih društava Kastavštine, da u zajednici prirede jednu veliku zabavu u korist „Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru“. Mjesto, koje su odabrali, nemote biti bolje ni podesnije. Prostrani vrt našega vrednoga rodoljuba g. Vlahu upravo kao da je stvoren da bude preliepom dekoracijom jedne velike narodne slave. Pa i bila je doista prava i velika narodna slava, ona nedjeljna Družbina zabava u Trinastičima.

Golemi prostor bio je upravo natlačen mnogobrojnim občinstvom. Činilo se je, kao da je cieka Kastavština dala sebi ročište na tom mjestu. Ali bilo je naroda takodjer i iz drugih krajeva. Mnogo ih je došlo iz Vrpečice, Opatije i Voloskog. Svi su bili srdano pozdravljeni, ali najviše braća iz Rieke, Sušaka i Ilirske Bistre. Koncerat jo započeo poslije 5 sati. Prva je nastupila naša vredna družvena glazba iz Voloskoga - Opatije, burno pozdravljena od svih prisutnih. Iza toga su ukusno priredjena tribini stupila sva pjevačka Kastavška družtva — oko dve stotine pjevača zapjevalo je veoma skladno „Ljepu našu domovinu“. Bio je to čas, koji se ne zaboravlja. Izgledalo je kao da jo i sunce nad vrhuncem stalo trenutak, da i ono evo divnu našu hrvatsku pjesmu. Gromka je bila ta pjesma: juka, silna i potresna. Još nije prava dopjevana bila, a već je zrakom zabrijuo pjesak uz dugotrajne poklike oduševljenog odobravanja.

Iza doljne točke, koju je bila izvedena na obće zadovoljstvu, stupio je na tribinu naš velezaslužni narodni zastupnik g. Vjekoslav Špinić. Pozdravljen urnebesno pjeskom uze g. Špinić reč, da kao Družbin predsjednik prozbori narodu. Govorio je kako to on umije. Silan mu se glas orio nad onim morem glava, što su se jedna do druge stisle, da sinšaju narodnog ljubimca. Zahvalio je svim pojedinim družtvima, koji su koncerta sudjelovali, a toplo je i srdačno pozdravio občinstvo, koje se je tako mnogobrojno oduzvalo pozivu velevrednoga odzora. Preporučio je svima da ljube Družbu, da rade oko njenog napredka i da je podupiru, kako su to i do sada. Liepa i zanosna reč g. predsjednika bila je pozdravljena sa silnim odobravanjem. Za tim su sledile druge točke bogatoga rasporeda, izvedene sjajno, jedna bolje ljepe od druge.

Kad je zanošilo, zaigrali u zraku vešeli vatrometi. Živi prazak i vesela pucnjava orili se daleko i široko.

Iza koncerta započeo je ples, koji se protegao do 4 sata u jutro.

Tako se je svršila ta sjajna i velika zabava, od koje će naša Družba imati lijepu korist, a velevrednim Kastavskim pjevačkim družtvima sa svojim velezaslužnim predsjednikom Dr. Gajom Dabovićem bilo na cast i slavi.

Plivačka postaja za zrakoplove. — Smrt u kupalištu.

Opatija 31. 8. 1908.

Zemaljski je savez za podizanje prometa stranaca u austrijskom primorju, koji stoji pod protektoratom namjesnika princa Hohenlohe-a, već darovao stvariti svetu za gradnju upravljivog zrakoplova. Istodobno je taj savez upozorio ratno ministarstvo na zaljev kod Preluke, koji čini nacaynu luku u površini od 20 hektara, koja bi bila podesna, da se u njoj smješti plivačka postaja za zrakoplove. Ovaj predlog saveza našao je na uvaženju te će već skorih dana doći u Opatiju komisija iz ratnog ministarstva da iztraži el-tava zemlje.

U nedjelju do pođne c. k. poručnik g. Bernatović sin, trgovac Bernatović, iz Ljubljane tako je nesretno skočio sa višine u plitko more u kupalištu „Angiolina“ da je na mjestu ostao mrtav, slomivši pri skoku vrat. Nesretnoga mladića žale ne samo tečko uviljeni rodiljci, nego i mnogobrojni znanici i prijatelji medju kojima je uživao mnogo ljubavi zbog svojeg zvestranog znanja i vesole čudi.

* * *

Izpravak odnosno na vrijest „Na adresu nekoj učiteljici“.

Moštenica 5. 9. 1908.

Na vrijest uvrštenu u „Našoj Slogi“ u broju 32. od 18. avgusta 1908. pod naslovom „Na adresu nekoj učiteljici“.

Istina je, da je vrijest općenita, ali je meni namišljena, jer mišljem da u Istri nešto nijednoga hrvatskoga službenjega učitelja, komu je sin učitelj, osim mene; stoga bi bio dopisnik paničnje učitelja, da jo moju malenkost imenovao, jer tako bi me bili poznali i ostali, osim gg. mojih sudrugova i prijatelja, a svoje ime potpisao, da barem znadem, a kojim imadom poslu.

Dopisnik pise proti meni iz mržnje ili iz neznanstva, s toga je svakako na krivom putu, jer o stvari nisu s menom govorio, već vjajda sluša latne jezike.

Istina je, da u mojoj obitelji govorili su hrvatski i talijanski i to zato, jer mojoj supruzi Ido bolje talijanski, buduć je ona tako uzgojena, ali ne zato, da se širi talijanski, proti našem hrvatskom jeziku. Moja dječja govore oba jezika, pa nismo nikakove izdajice, već narodni ljudi — Hrvati. Poznam naših narodnih prvaka, vodja i zastupnika, koji u svojih kućah govorile talijanski, pa se ništa proti njima ne piše, pa zar nisu možda više Hrvati? „Svatko neka mete izpred svoje kuće!“ Evo zlatnih riječi dopisnikovih: „Budimo Hrvati dušom i tijelom, tvorom i — zborom!... mogao sam na žalost opaziti da imam par hrv. učitelja, u čijim se kućama sepiši talijanska sve u šestnaest, meni upravljeni, koje vraćam „starom putniku“, buduć njemu patre, jer on, kao gorljivi narodnjak govoriti sa svojom gdjom, suprugom „talijanski“ a svojim sinčićem „hrvatski“, dočim majka govoriti s njim „talijanski“. Da ne duljim više, nek se pozuri taj „stari putnik“ malko do nas, pa će se osvjeđočiti što i kako se radi.“

Ovaj javno izjavljujem, da već 28 godina radim i radit ču unaprijed za bojnik mlađi mi naroda, te ujedno pozivljem tog „stareg putnika“ da mi dokaže protivno za što sam siguran da neće moći nikako i nikada učiniti.

Ante Dukic, rav. učitelj.

Zadnja „vitoria italiana di Cherso“ užasan je flasco uopće za talijanku stranku u Istri, jer jo onakav istup hrvata pljuska u aforistički obraz potomcima Stefana Patriocia. Ta gospodin „Gule“ i cresski Bravor znali su i prije, da će onako „sjajno“ pobediti. Mukotrpni cresski kopace, zapamtiti c. k. Porezni ured, te kad plaćas teške poreze — zahtjevaj da ti sva ispunjuju u hrvatskom jeziku. Kad je u izbornim listinama izpušteno na stotine naših izbornika, a hrvatska stranka reklamirala, kolarski poglavar pišemo se o tome obratio na porezni ured, a ovaj po receptu gromovnika na općini odgovara, da N. N. izbornik ne plaća nego 50 fl. a da facto plaća zakoniti iznos.

Gospodo pitam Vas kako da su svi oni, svinjanci, koji su glosovali za vladajuću kliku izričito bili imenovani, a da nije trebalo reklamovati — a oni koji se nijesu bijoli dati zavesti za judin novac ne bijahu poimeeno imenovani — možda je tu bila kakva „vis major“.

Vi slave te pobjedu ali znajte, neptačena narodna volja stoji uz vas, a to Vam dokazuje lumičnica cresskih potlesnika na rođendan kralja ono svjetlo što je izbijalo iz kuća onih potlačenih jest prosvetla koja dize ovaj neuki narod iz tmline neznanja u koju ste ga Vi zatorali slobode bijoli strovali — a za Vas je svjetlost koja Vas prati u grob, a narod Vam pjeva smrtno opislo.

Razne vesti.

† Dr. Frane Volarčić.

Primili smo sledeću objavu za sv. misu zadušnicu koja će se vršiti za blagopokojnika:

Prijateljim i štovateljem blagopokojnoga i prečasnoga Dra. Frane Volarčića daje se ovim n. z. znanje, da će se za Njega suboto dne 28. 9. u 10 u. i. pr. p. u crkvi č. oo. Franjevaca-trećoredača „u Krku“ služiti sv. misa zadušnica. Za tu zgodu ide poseban parobrod iz Rieke, Voloskoga i Opatije, odlažeći istog dana u futro u 5½ iz Rieke, u 6 iz Voloskoga, u 6½ iz Opatije. Žalujući: Dr. Ivo Feretić, Dr. Joso Ožbolt, Prof. Vjekoslav Špinić, Dr. Niko Fabrijanic.

Moli se najujudnije narodito velečastno zupne i župne občinske urede, da ovo razglasite u svojim područjima.

* * *

I mi sa svoje strane vrucće preporučamo neka ih se što više dade na put, te prisustvujte glagoljačkoj sv. misi u starodavnom manastiru sv. Franje a oni koji zaprijeti ne mogu tamo neći se u svojim kućama pomole za pokoj Njegove duše.

Istarska herba.

Pod tim naslovom priredili su Cirillo-Metodski zdaci za dne 6., 7. i 8. rujna veliku letnju zabavu u korist Družbe sv. Cirila i Metoda i Hrvatskoga dužstva za pučku prosvjetu. Zabavu so je priredilo u svim prostorijama hrv. pjevac druživa „Kola“ i u gornjem dielu zapadnoga perivoja,iza prostorijala „Kola“ i „Sokola“, na otvorenom. Mjesec i više dana priprevljalo se je na zabavu. Članovi kluba Cirillo-Metodskih zdara sa predsjednikom Egidijem Kornićem, i članova navlastne zaglavne odborove, a predejedačkom Ivanom Marinčićem imali su puno ruko posla. Njim su pomogli mnogi mladi ljudi naročito sveučilištari, i mnoge gospodje i gospodio i prije zabavnih dana, i u te dneve. Radili su mnogi i mnoge marljivo živo, veselo, kao da radi se, a ono radili su za občenito dobro, za hrvatsvo u Istri i za prosvjetu hrvatskoga naroda u našnjem krugovima. Na razne načine pritekli su njim u pomoć mnogi, među njima da spomenem osobito naše domoljubne kazališne umjetnike i umjetnike. Oporetna pjevačica gđa, Irma Polak, koja se može postaviti o bot nejboljim svjetskim pjevacima, tako je uvježbala za neke igre svoju i komikera g. Grunda djecu, da su so svi upravo divili učiteljici i učenikom i učenicama. Te igre davale su se svake večeri od osme do devete ure, i svaki put napunile su dvoranom Kola. Inače se je taj svijet zabavljao vani kod nješto hladnoga ali ilegoga vremena. Njeki su kupovali od dražestnih gospodjica korandola pa su se nabacivali. Njeki bi razgledavali paviljon družtava za pučku prosvjetu, za koju se toliko zauzimilo dr. Ortner; tu bijase zorni pokazano kako se ima urediti pučke knjižnice. U drugim paviljonima prodavale su se smotke, smotrice, cirilo-metodski cigaretni papirici, opet razno pčivo i slasnice, u drugih sunke, salame i sira. Tamo izloženi dobili za tombolu, sve darovi dobrih duša. Dosta prostora zauzimu izlog grožđa, dake herba, što su ga posiali razni domoljubi iz Iste. Tu je i „istarska klet“ gdje se prodaje osim grožđa, tečno vino u staklenicama, vinarske zaduge iz Pula, odnosno gospodina Lačka Križa. U posebno priredjenoj kuhinji peče i pripravlja na razne načine frška morska riba gospodin Minak sa festericom pomocnikom Iko. Oko te kućice najviše se kupi ljudi, ko iz zatvornjelje, ko da se naučiš dobro pripravljenih morskih riba. Osim istarskoga vina pradeće se i druga, domaća, izvrsno vino, traminac i grasevinac. A prodaju se i rakije; produje ju u posebnoj rakiju u tobož jedan zid. Nudje i pruži se dobro platiti u svrhe zabave. Poslovne ina prostorije uz uze veliki sudac, jedan glumac komu redari svaki čas dovadju zloglasne, kojo pak on odsudjuje na kramu, i više i manje. Odsudjuje svakoga, i tako utjeroju novac.

U sredini zabavnih prostorija igra glazba. A ima i župljiva glazba sastavljena ponajviše od sveučilištara. K tomu je zastupano i jedna istarska glazba; soperi su tu iz Kastavštine su medje ovo i Rieke, i ljudi ih u čudu slušaju i gledaju. U bneći „Kola“ pjevaju u stalnom paviljonu zgrebačka pjevačka družtva. Gde god je si tu mogao zabilježiti zabavu na protek.

Sokolsko slavlje u Sušaku.

Sokolsko je slavlje u Sušaku ispolo nad svakim očekivanjem. Svo u red, bez ikakvog neugodnog dogadjaja, bez ikakve nesreće. Sokolaši u odori bilo je preko

